

Návrh na ukončení věci (18/2)

Ochránce zahájil šetření, aby prověřil doručování, jakož i obsah veškerých rozhodnutí Městského úřadu Vyškov ve věci vyměření a vymáhání místního poplatku za komunální odpad (poplatníkem ani ne dvouleté dítě, městský úřad postihl jeho účet u banky, aniž předtím zákonným zástupcům dítěte doručil jediné rozhodnutí).

Městský úřad ochránci poskytl pouze spisovou dokumentaci, přestože žádal také podrobné vysvětlení určitých skutečností.

Platební výměr ze dne 21. června 2011 na místní poplatek za rok 2011 (750 Kč, z toho zvýšení o 50 %) městský úřad doručoval zákonné zástupkyni poplatníka na adresu (neaktuálního) trvalého pobytu poplatníka (na ohlašovně).

Rozhodnutí přitom měl doručit některému ze zákonných zástupců na adresu jejich místa pobytu¹. Místem pobytu² se rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky, nebo adresa hlášeného místa pobytu cizince, a nelze-li takto místo pobytu fyzické osoby určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje.

Matce poplatníka (Slovence) tak měl doručovat na její adresu hlášeného přechodného pobytu na území v Rousínově. **Městský úřad bez pokusu o doručení na tuto adresu (která nadto v tu dobu již byla adresou trvalého pobytu samotného poplatníka) platební výměr doručil veřejnou vyhláškou. Stejně doručoval exekuční příkaz ze dne 26. října 2011 postihující účet dítěte (poplatníka) u banky (na 1.250 Kč, z toho 500 Kč náklady exekučního řízení).**

Po prověření stížnosti zákonné zástupkyně poplatníka městský úřad dospěl k závěru: „*v evidenci obyvatel se vyskytla evidenční chyba, která má ovšem podstatný vliv na povinnost úhrady místního poplatku*“. Situaci se rozhodl vyřešit obnovou řízení.

Odbor správní a vnitřních věcí městského úřadu později odboru místního hospodářství poskytl údaje z informačního systému evidence obyvatel (ISEO): od 10. listopadu 2010 do 2. března 2011 měl poplatník trvalý pobyt „hlášen“³ na ohlašovně ve Vyškově, od 2. března 2011 pak v Rousínově.

¹ ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů:

„Fyzické osobě se doručuje na adresu jejího místa pobytu, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou jí mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu jejího bydliště v cizině.“

² ustanovení § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů:

„... pro účely správy daní se místem pobytu fyzické osoby rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky, nebo adresa hlášeného místa pobytu cizince, a nelze-li takto místo pobytu fyzické osoby určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje.“

³ ustanovení § 10 odst. 3 a 4 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel ve znění účinném do 29. prosince 2010:

„(3) Místem trvalého pobytu občana v době jeho narození je místo trvalého pobytu jeho matky, pokud se rodiče nedohodnou jinak.“

(4) V případě, že nelze zjistit místo trvalého pobytu občana podle odstavce 3, rozumí se místem trvalého pobytu tohoto občana sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu se občan narodil, nebo sídlo zvláštní matriky^{12a)}

Městský úřad povolil obnovu řízení a pak zrušil platební výměr. Rozhodnutí odůvodnil tak, že „od března 2011 nebyl Městský úřad Vyškov ... jako správce místního poplatku ... místně příslušný k vyměření a vybrání místního poplatku“. Exekuci pak hodnotil jako neoprávněnou a vrátil 1.166 Kč.

Zrušením platebního výměru městský úřad (svým způsobem) zjednal nápravu. Chyboval však od začátku nesprávným doručováním platebního výměru. Nevíme, zda se vůbec snažil zjistit evidovaný pobyt matky – zákonné zástupkyně – nic k tomu nesdělil přes výslovnou žádost ochránce o podrobnější vysvětlení. Kdyby nadto úřad ověřil stav ISEO v okamžiku vydání platebního výměru, věděl by již, že poplatník změnil místo trvalého pobytu a platební výměr by měl zcela jiný obsah (poplatek jen za 2 měsíce) a doručil by ho (náhodou) i na správnou adresu evidovaného pobytu matky.

Úřad tedy měl doručovat zákonné zástupkyni na adresu jejího místa pobytu. Nenašel-li ji úřad v ISEO, mohl a měl uvažovat o tom, že jde o cizinku a zjistit její pobyt u některého z pracovišť odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Proč to úřad neudělal a proč neověřil ani adresu samotného dítěte k okamžiku vydání (doručování) platebního výměru, nevíme.

S účinností od 1. července 2012 jsou obecní úřady oprávněny využívat pro účely řízení o místních poplatcích referenční údaje ze základního registru obyvatel, údaje z informačního systému evidence obyvatel i údaje z informačního systému cizinců⁴. Fakticky však přístup k těmto informacím nemají. Ochránce situaci sleduje a osloví (opakovaně) Ministerstvo vnitra, jakmile bude moci očekávat reálné řešení.

Zrušení platebního výměru sice stěžovateli pomohlo, odůvodnění („od 2. března 2011 není městský úřad místně příslušný k vyměření a vybrání

v případě, že se narodil v cizině; obdobně se postupuje také v případech, kdy žena s trvalým pobytem na území České republiky, která porodila dítě, jež je občanem České republiky, písemně požádá o utajení své osoby v souvislosti s porodem^{12b})“

Ochránce dlouhodobě zastává názor, že se místem trvalého pobytu matky v ustanovení § 10 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel rozumí nejenom místo trvalého pobytu matky – občanky (standardní výklad), nýbrž také místo trvalého pobytu matky – cizinky s povoleným trvalým pobytem. V tomto případě zřejmě měla stěžovatelka v době narození syna povolen „pouze“ dlouhodobý pobyt, proto šetření nebude zaměřeno na posouzení správnosti původní adresy trvalého pobytu syna stěžovatelky (od toho by se odvíjela i případná neoprávněnost vyměření místního poplatku za komunální odpad ve Vyškově).

⁴ ustanovení § 16 odst. 1, 4 a 5 zákona č. 565/1990Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů účinném od 1. července 2012:

(1) Obecní úřad a krajský úřad využívají pro účely řízení o místních poplatcích

a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,

b) údaje z informačního systému evidence obyvatel,

c) údaje z informačního systému cizinců.

(4) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,

b) datum narození,

c) rodné číslo,

d) místo a stát, kde se cizinec narodil; v případě, že se cizinec narodil na území České republiky, místo a okres narození,

e) státní občanství, popřípadě více státních občanství,

f) druh a adresa místa pobytu na území České republiky,

g) počátek pobytu, případně datum ukončení pobytu.

(5) Z údajů podle odstavců 1 až 4 lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu. Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

místního poplatku") však **neobstojí**. Od 2. března 2011 již stěžovatel neměl evidován trvalý pobyt na území Vyškova, což úřad mohl a měl zohlednit tak, že by místní poplatek vyměřil pouze za 2 měsíce roku 2011. **Změna místa trvalého pobytu tedy nic nemění na příslušnosti Městského úřadu Vyškov vyměřit místní poplatek za dobu, kdy byl stěžovatel poplatníkem místního poplatku ve Vyškově.**

Závěry

Městský úřad Vyškov **vyměřil místní poplatek v nesprávné výši** (za celý rok místo 2 měsíců), **chyboval v doručování** (nedoručoval na adresu zákonné zástupkyně nezletilého poplatníka, ale na neaktuální adresu trvalého pobytu poplatníka – na ohlašovnu, po neúspěchu vadně doručoval veřejnou vyhláškou) a **vadně odůvodnil i rozhodnutí, kterým později zrušil platební výměr** (ve výsledku poplatek nevyměřil ani za 2 měsíce a je zřejmě přesvědčen, že již nebyl příslušný rozhodovat).

Stěžovatele úřad fakticky ihned uspokojil – neprodleně poté, co ho kontaktovala jeho zákonná zástupkyně (po postižení účtu dítěte u banky).

Postup úřadu může (nemusí) vykazovat obecné vady. Kontaktovala jsem proto dne 14. října 2013 pracovníci Městského úřadu Vyškov paní Pavlínou Zahradníčkovou telefonicky (517 301 258). **Shodly jsme se na tom, že zákonnému zástupci musí úřad doručovat na jeho adresu (nikoliv na adresu poplatníka), i o tom, že adresu pro doručování je třeba zjistit vždy v okamžiku vydávání rozhodnutí.**

Potvrdila, že úřad **nadále nemá přístup k údajům z informačního systému cizinců**. Co je ještě horší, o informace o pobytu cizinců úřad **aktuálně neúspěšně požádal odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, oddělení pobytu cizinců pro Jihomoravský kraj (OAMP)**. Odpověď mi poskytla (viz přílohu – i elektronicky). Ve zkratce: OAMP je pouze uživatelem, nikoliv správcem, obecní úřad má využít webové služby Agendového informačního systému cizinců pro krajské a obecní úřady. Ten ale zřejmě nefunguje. Nevíme, zda to OAMP ví.

S ohledem na nápravu **navrhuji případ uzavřít podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv bez dalších vyrozumění a získané informace využít k tlaku na Ministerstvo vnitra** (naplnění právní úpravy v zajištění přístupu k údajům z informačního systému cizinců). Ostatní zjištění využijeme na **seminářích k místním poplatkům pro obce**.

Mgr. Barbora Kubíková

Četla a souhlasí Mgr. Petra Zdražilová

Příloha

sdělení odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, oddělení pobytu cizinců pro Jihomoravský kraj č. j. MV-106035-2/OAM-2013 ze dne 27. září 2013